Čís. 6337.

Ochrana cti (zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n.).

Čest kolektivity a čest jedinců v ní sdružených, pokud se týče za ni jednajících, jsou dvěma podstatně různými právními statky; v útoku na jednotlivce — třebas by se vztahoval na jeho činnost a působení v rámci kolektivity — nelze spatřovati zároveň útok na kolektivitu, pokud tu nejsou zvláštní okolnosti poukazující na to, že stíhaný projev směřoval i proti ní.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1939, Zm I 110/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost soukromé žalobkyně do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný podle § 259, čís. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby vznesené naň pro přečin podle §§ 1, 2, 3 zákona o ochraně cti, pokud se týče pro přestupek podle § 4 zákona č. 124/1924 Sb. z. a n. ve znění vyhlášky č. 145/1933 Sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost, dovolávající se důvodů zmatečnosti podle § 281, čís. 4, 9 [zřejmě písm. a)] tr. ř., je neoprávněná.

Stíhaný článek, nadepsaný »Kde to žijeme?«, vytýká, že lékař soukromé žalobkyně, totiž »Nemocenské pojišťovny — — — v N.«, nemocnou pojištěnku, která se domáhala prodloužení pobytu v ozdravovně, vůbec neprohlédl, nýbrž ji »poučil« slovy: »Co si myslíte, copak my budeme platit, to nejde«, že jí na další naléhání jen předepsal nějaké kapky a že pak ještě jak onen lékař, tak dva úředníci jmenované pojišťovny hleděli pojištěnce násilím odebrati propouštěcí lístek obsahující diagnosu její choroby, při čemž byla pojištěnka dokonce lehce poraněna.

Jde o otázku, zda je tu opodstatněna aktivní legitimace uvedené pojišťovny k podání soukromé žaloby.

Podle ustálené judikatury (viz na př. rozhodnutí čís. 3880, 3992 Sb. n. s.) nutno si uvědomiti, že čest kolektivity a čest jedinců v ní sdružených a po případě za ni jednajících jsou dvěma podstatně různými právními statky a že tudíž nelze útok na jeden z nich beze všeho prohlašovati za napadnutí druhého. Aby mohl průměrný čtenář v útoku na jednotlivce, třebas se vztahujícím na jeho činnost a působení v rámci kolektivity, spatřovati zároveň útok na celek čili na kolektivitu, musely by tu býti zvláštní okolnosti poukazující k takovému dvojitému směru stíhaného projevu.

Nalézací soud má za to, že pokud nejde o zmíněný výrok lékaře, nedostává se soukromé žalobkyni aktivní legitimace, poněvadž článek obviňuje lékaře a dva úředníky uvedené pojišťovny z nepřístojností,

aniž se tam tvrdí neb aspoň naznačuje, že pojišťovna sama o tom věděla a to trpěla nebo dokonce to inspirovala a nařídila, takže výtky v článku vyslovené směřují jen proti lékaři a dvěma úředníkům pojišťovny a nikoli proti ní samotné.

Zmateční stížnost proti tomu především namítá s hlediska zmatku podle § 281, č. 9 a) tr. ř., že rozsudek pomíjí nápadně vytištěný nadpis článku »Kde to žijeme?«. Leč tímto nadpisem vyslovuje článek v souvislosti se svým úvodem jen údiv, že se takový příběh může v dnešní době přihoditi. Tím se nevyvrací názor, že výtky směřují proti zaměstnancům pojišťovny a nikoli proti pojišťovně.

Bez významu je rovněž, že jest jen zmíněná pojišťovna uvedena jmenovitě, neboť tím se jen osoby článkem obviněné, totiž lékař a dva úředníci, blíže konkretisují, byť i bez uvedení jejich jmen.

Uvedená tvrzení, dotýkající se ojedinělé nepřístojnosti lékaře a dvou úředníků, mohla by v sobě zahrnouti tvrzení skutečností vydávajících v opovržení nebo snižujících v obecném mínění zároveň soukromou žalobkyni jen tehda, kdyby článek tvrdil neb aspoň naznačil, že se pojišťovna s takovým jednáním ztotožňuje, že je nařizuje nebo schvaluje nebo je aspoň porušením svých povinností zaviňuje. Nic takového se v článku netvrdí, ba slova »tam, kde by se to nejméně očekávalo« poukazují naopak na výjimečnou povahu případu v článku vylíčeného.

Napadený rozsudek tedy nepochybil, pokud má po stránce objektivní za to, že průměrný čtenář nemůže uvedené výtky vztahovati na soukromou žalobkyni a že proto ve směrech dosud probraných schází aktivní legitimace soukromé žalobkyně k podání žaloby.

Co se pak týče výroku lékařova »Co si myslíte, copak my budeme platiti, to nejde«, je nalézací soud ovšem opačného názoru a opírá zprošťující nález jen o úsudek, že se podařil důkaz pravdy.

Leč i zde je při správném výkladu článku míti za to, že výtku nelze vztahovati na soukromou žalobkyni. Bylo již uvedeno, že jmenovité označení soukromé žalobkyně je v souzeném případě bez významu pro posouzení otázky, zda útok směřoval proti ní, a že slova »právě tam, kde by se to nejméně očekávalo« svědčí dokonce proti takovému směru.

Zbývá pak z příslušného odůvodnění rozsudku jen úvaha, »že citátem uvedeným v článku dává pisatel mluviti soukromé žalobkyni ústy jejího lékaře«. Leč ani toto odůvodnění neobstojí. Ani zde netvrdí článek nic závadného o žalující pojišťovně jako takové, nýbrž zase jen o jednom z jejích zaměstnanců a ani v tomto směru netvrdí a nenaznačuje článek, že zaměstnanec — lékař — projevil citovaným výrokem a v uvedené formě názor a vůli pojišťovny jako takové na její popud neb aspoň s jejím souhlasem. Bez významu je, že dotčený lékař mluvil takovým způsobem, jako by mluvil jménem pojišťovny čili jako by pojišťovna mluvila jeho ústy, neboť okolnost, že si zaměstnanec osvojuje právo mluviti jménem zaměstnavatele, nečiní již jeho výrok výrokem zaměstnavatelovým. Že však mezi lékařem a pojišťovnou byl

takový poměr, že jeho výrok by bylo považovati za výrok pojišťovny, článek nenaznačuje, rozsudek nezjišťuje a ani stěžovatel nedoličuje. Nelze tedy tvrditi, že průměrný čtenář mohl něco takového z článku vyčísti.

Podle toho, co uvedeno, je nasnadě, že se ani ohledně tvrzeného výroku lékařova nedostává stíhající pojišťovně aktivní legitimace k podání žaloby. Netřeba se proto zabývati vývody, jimiž zmateční stížnost napadá odůvodnění rozsudkového výroku, že se v uvedeném směru obžalovanému podařil důkaz pravdy, neboť i kdyby tyto vývody byly podstatné, nemohly by přivoditi rozhodnutí soukromé žalobkyni příznivější.

Čís. 6338.

Veřejným zájmem ve smyslu § 6, odst. 4 zákona o ochraně cti není jen zájem všech občanů, nebo zájem početně neomezeného okruhu jejich, nýbrž i zájem jednotlivé složky společnosti.

Jen při hájení soukromého zájmu se vyžaduje, aby jeho hájení bylo pojato do pachatelova úmyslu; jde-li však o zájem veřejný, stačí již jeho objektivní existence, aniž je třeba, aby pachatel jednal v úmyslu jej hájiti.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1939, Zm I 139/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost soukromého žalobce do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný zproštěn podle § 259, čís. 2 tr. ř. obžaloby pro přestupek podle § 4 zákona čís. 124/1924 Sb. z. a n. ve znění vyhl. čís. 145/1933 Sb. z. a n.

Z důvodů:

Nalézací soud vyložil smysl stíhaného článku tak, že se jím soukromému žalobci vytýká zaprodanectví v tom směru, že je v poměru závislosti k velkomlýnům, jejichž existenční zájmy jsou v naprostém rozporu se zájmy malých a řemeslných mlynářů, a že musí poslouchati uvedené velkomlýny, ježto je jimi finančně podporován.

Uvažuje pak v rámci řečeného výkladu článku (stranami nenapadeného) o důkazu pravdy a o důkazu omluvitelného omylu, zjistil soud toto:

Politika velkomlýnů (Ústředního družstva obchodních mlýnů — Údomu) je namířena proti malým mlynářům (Mlynářskému družstvu). Úkolem zmenšiti vliv Mlynářského družstva byl pověřen N., který za tím účelem založil »Obranu slovenských mlynov«. Spolek »Mlynářská Obrana« (který je soukromým žalobcem a je zastoupen svým předsedou P.) byl založen v r. 1935; jeho akce byly namířeny proti »Mlynářskému družstvu«; na tyto akce přijímal předseda uvedeného spolku